ՄԱՄՈՒԼ ՅԱՐԻ—ՔԻՒ 457 Ի. ՊՈԼԻՍ, ՇԱԲԱԹ, 1898 ՄԱՐՏԻ 25/7 ՊՈՍՏԱՆ Տ. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ, ՓՈՂ. 26 ՓԵՏՐՎԱՐԻ 1815. 25 ՏԱՐԻ 13ԺԴ Ի. ՏՐԻՊ ՔԻ 367

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ՄՈՒՏՔԸ ՄԵՐ ԻՐ ԿՈՂՔԻՆ

Տպչաց ՄԱՐԱԼԵՑԻ

Յիսուս ըսաւ անոր. Ես եմ ճանապարհը, ճշմարտութիւնը եւ կեանքը. ոեւէ մէկը չի գար Հօրը մօտ՝ բայց միայն իմ միջոցով։ Եթէ դուք զիս ճանչնայիք, Հայրս ալ պիտի ճանչնայիք։ Եւ այսուհետեւ զայն պիտի ճանչնաք եւ տեսած էք զայն։

Փիլիպպոս ըսաւ անոր. Տէր, մեզի ցոյց տուր Հայրը, եւ մեզի բաւական է։ Յիսուս ըսաւ անոր. Այսքան ատեն ես քեզի հետ եղած եմ, եւ դեռ չես ճանչցած զիս, Փիլիպպոս։ Ով որ զիս տեսած է, Հայրը տեսած է։ Ինչպէ՞ս կրնաս ըսել. Ցոյց տուր մեզի Հայրը։ Չե՞ս հաւատար, որ ես Հօր մէջ եմ, եւ Հայրը իմ մէջս է։ Ես ձեզի հետ խօսած խօսքերը ինքնիրմէ չեմ խօսիր, այլ Հայրը՝ որ իմ մէջս է, ինք կ՚ընէ իր գործերը։ Հաւատացէք ինծի, որ ես Հօր մէջ եմ, եւ Հայրը իմ մէջս է։ Եթէ ոչ, գոնէ գործերուն համար հաւատացէք։

Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, որ ով որ հաւատայ ինծի, ինք ալ պիտի ընէ զոր ես կ՚ընեմ, եւ աւելի մեծերը պիտի ընէ, որովհետեւ ես առ Հայրս կ՚երթամ։ Ինչ որ խնդրէք իմ անունովս, զայն պիտի ընեմ, որպէսզի Հայրը փառաւորուի Որդիով։ Եթէ ինծի բան մը խնդրէք իմ անունովս, ես պիտի ընեմ։

Եթէ զիս կը սիրէք, իմ պատուիրանքներս պիտի պահէք։ Ես ալ Հայրէն պիտի խնդրեմ, եւ ան ուրիշ Մխիթարիչ մը պիտի տայ ձեզի, որ ձեզի հետ յաւիտեան մնայ, այսինքն՝ ճշմարտութեան Հոգին, զոր աշխարհը չի կրնար ընդունիլ, որովհետեւ զայն չի տեսներ եւ չի ճանչնար։ Դուք զայն կը ճանչնաք, որովհետեւ ձեզի հետ կը բնակի եւ ձեր մէջ պիտի ըլլայ։ Ձեզ որբ պիտի չձգեմ, կու գամ ձեզի մօտ։ Դեռ քիչ մը ատեն աշխարհը զիս պիտի չտեսնէ, բայց դուք պիտի տեսնէք զիս, որովհետեւ ես կեանք ունիմ, դուք ալ կեանք պիտի ունենաք։ Այդ օրը դուք պիտի գիտնաք, որ ես Հօրս մէջ եմ, դուք ինծի մէջ եք, եւ ես ձեզի մէջ։

Ով որ իմ պատուիրանքներս ունի եւ զանոնք կը պահէ, ան է որ զիս կը սիրէ։ Ով որ զիս կը սիրէ, Հայրս պիտի սիրէ զայն, ես ալ պիտի սիրեմ զայն եւ ինքզինքս պիտի յայտնեմ անոր։

Յուդա (ոչ Իսկարիովտացին) ըսաւ անոր. Տէր, ինչո՞ւ համար մեզի պիտի յայտնես քեզ, եւ ոչ՝ աշխարհին։ Յիսուս պատասխանեց եւ ըսաւ անոր. Եթէ ոեւէ մէկը զիս սիրէ, իմ խօսքս պիտի պահէ, եւ Հայրս զայն պիտի սիրէ, եւ Հայրս ու ես անոր քով պիտի գանք եւ անոր հետ բնակութիւն պիտի հաստատենք։ Ով որ զիս չի սիրեր, իմ խօսքերս չի պահեր։ Եւ խօսքը՝ զոր կը լսէք, իմ խօսքս չէ, այլ զիս ղրկող Հօրը խօսքն է։

Ասոնք ձեզի ըսի, մինչ դեռ ձեզի հետ կը բնակիմ։ Բայց Մխիթարիչը՝ Սուրբ Հոգին, զոր Հայրը պիտի ղրկէ իմ անունովս, ան ձեզի ամէն բան պիտի սորվեցնէ եւ ձեզի յիշեցնէ ամէն ինչ, զոր ես ձեզի ըսի։

Խաղաղութիւն կը թողում ձեզի, իմ խաղաղութիւնս կու տամ ձեզի։ Ես ձեզի կու տամ զայն, ոչ թէ աշխարհի պէս կու տայ։ Ձեր սիրտը թող չխռովի եւ չվախնայ։ Դուք լսեցիք, որ ես ըսի ձեզի, թէ կ՚երթամ եւ կու գամ ձեզի մօտ։ Եթէ զիս սիրէիք, պիտի ուրախանայիք, որ կ՚ըսեմ, թէ Հօր կ՚երթամ, որովհետեւ Հայրս ինծմէ մեծ է։ Եւ հիմա ձեզի ըսի, նախքան որ պատահի, որպէսզի երբ պատահի, հաւատաք։ Ձեզի հետ այլեւս շատ խօսքեր պիտի չունենամ, որովհետեւ կու գայ աշխարհի իշխանը, եւ ինծի մէջ բան մը չունի։ Բայց որպէսզի աշխարհը գիտնայ, որ ես Հայրը կը սիրեմ, եւ ինչպէս Հայրը ինծի պատուիրեց, այնպէս ալ կ՚ընեմ։ Ելէ՛ք, եկէք հոս երթանք։

Ես իսկական որթատունկն եմ, եւ Հայրս այգեպանն է։ Ամէն ճիւղ, որ ինծմէ պտուղ չի տար, կը կտրէ զայն, եւ ամէն ճիւղ, որ պտուղ կու տայ, կը մաքրէ զայն, որպէսզի աւելի պտուղ տայ։ Դուք արդէն մաքուր էք այն խօսքին համար, զոր ես ձեզի ըսի։ Մնացէ՛ք իմ մէջս, եւ ես ձեր մէջ։ Ինչպէս ճիւղը չի կրնար պտուղ տալ ինքնիրմէ, եթէ որթատունկին մէջ չմնայ, նոյնպէս ալ դուք, եթէ իմ մէջս չմնաք։ Ես որթատունկն եմ, դուք՝ ճիւղերը։ Ով որ իմ մէջս կը մնայ, եւ ես անոր մէջ, շատ պտուղ կու տայ, որովհետեւ ինծմէ զատ բան մը չէք կրնար ընել։ Եթէ ոեւէ մէկը իմ մէջս չմնայ, դուրս կը նետուի իբրեւ ճիւղ, եւ կը չորնայ, եւ կը ժողվեն զայն եւ կրակը կը նետեն, եւ կը վառի։ Եթէ իմ մէջս մնաք, եւ իմ խօսքերս ձեր մէջ մնան, ինչ որ կ՚ուզէք խնդրեցէք, եւ ձեզի պիտի տրուի։ Ասով Հայրս կը փառաւորուի, որ դուք շատ պտուղ տաք եւ իմ աշակերտներս ըլլաք։

Ինչպէս Հայրը զիս սիրեց, ես ալ ձեզ սիրեցի։ Մնացէ՛ք իմ սիրոյս մէջ։ Եթէ իմ պատուիրանքներս պահէք, իմ սիրոյս մէջ պիտի մնաք, ինչպէս որ ես Հօրս պատուիրանքները պահեցի եւ անոր սիրոյն մէջ կը մնամ։ Ասոնք ձեզի ըսի, որպէսզի իմ ուրախութիւնս ձեր մէջ ըլլայ, եւ ձեր ուրախութիւնը լրիւ ըլլայ։ Իմ պատուիրանքս ասիկա է, որ իրարու սիրէք, ինչպէս ես ձեզ սիրեցի։ Ասկէ աւելի մեծ սէր մարդ չունի, որ իր կեանքը դնէ իր բարեկամներուն համար։ Դուք իմ բարեկամներս էք, եթէ ինչ որ ես կը պատուիրեմ ձեզի, զայն կատարէք։ Ես այլեւս ձեզ ծառաներ չեմ կոչեր, որովհետեւ ծառան չգիտեր թէ իր տէրը ինչ կ՚ընէ։ Ես ձեզ բարեկամներ կոչեցի, որովհետեւ ինծմէ լսածս ամէն բան Հօրմէս ձեզի յայտնեցի։ Դուք զիս չընտրեցիք, այլ ես ձեզ ընտրեցի եւ կարգեցի, որ երթաք եւ պտուղ տաք, եւ ձեր պտուղը մնայուն ըլլայ, որպէսզի ինչ որ խնդրէք Հայրէն իմ անունովս, ան ձեզի տայ։ Ասոնք ձեզի կը պատուիրեմ, որպէսզի իրարու սիրէք։

Եթէ աշխարհը ձեզ կ՚ատէ, գիտցէ՛ք, որ ինծի առաջ զիս ատեց։ Եթէ աշխարհէն ըլլայիք, աշխարհը իր ունեցողը կը սիրէր։ Բայց որովհետեւ աշխարհէն չէք, այլ ես ձեզ աշխարհէն ընտրեցի, ասոր համար աշխարհը կ՚ատէ ձեզ։ Յիշեցէ՛ք ձեզի ըսած խօսքս, թէ ծառան իր տէրէն աւելի մեծ չէ։ Եթէ զիս հալածեցին, ձեզի ալ պիտի հալածեն։ Եթէ իմ խօսքս պահեցին, ձերը ալ պիտի պահեն։ Բայց ասոնք ամէն բան ձեզի պիտի ընեն իմ անունիս համար, որովհետեւ զիս ղրկողը չեն ճանչնար։ Եթէ չգայի եւ անոնց հետ չխօսէի, մեղք չպիտի ունենային, բայց հիմա իրենց մեղքին համար պատրուակ չունին։ Ով որ զիս կ՚ատէ, Հայրս ալ կ՚ատէ։ Եթէ անոնց մէջ ուրիշ մարդիկ չգործէի, որ ոեւէ մէկը չէ գործած, մեղք չպիտի ունենային, բայց հիմա տեսան եւ ատեցին թէ՛ զիս եւ թէ՛ Հայրս։ Բայց այս եղաւ, որպէսզի կատարուի անոնց Օրէնքին մէջ գրուած խօսքը, թէ՝ Անպատճառ ատեցին զիս։

Երբ Մխիթարիչը գայ, զոր ես ձեզի պիտի ղրկեմ Հօրմէն, այսինքն՝ ճշմարտութեան Հոգին, որ Հօրմէն կ՚ելլէ, ան պիտի վկայէ ինծի համար։ Դուք ալ վկայ պիտի ըլլաք, որովհետեւ սկիզբէն ինծի հետ էք։

Ասոնք ձեզի ըսի, որպէսզի չգայթակղիք։ Ձեզ ժողովարաններէն պիտի վռնտեն, եւ ժամանակ մը պիտի գայ, որ ձեզ սպաննողը պիտի կարծէ, թէ Աստուծոյ ծառայութիւն կ՚ընէ։ Եւ այս բաները պիտի ընեն, որովհետեւ Հայրը չեն ճանչնար, ոչ ալ զիս։ Բայց ասոնք ձեզի ըսի, որպէսզի երբ անոնց ժամանակը գայ, յիշէք թէ ես ձեզի ըսի։ Ասոնք սկիզբէն ձեզի չըսի, որովհետեւ ես ձեզի հետ էի։

Հիմա կ՚երթամ զիս ղրկողին մօտ, եւ ձեզմէ ոեւէ մէկը չի հարցներ ինծի, թէ ո՞ւր կ՚երթաս։ Բայց որովհետեւ ասոնք ձեզի ըսի, տրտմութիւնը սիրտերնիդ լեցուցած է։ Բայց ես ճշմարտութիւնը կ՚ըսեմ ձեզի, թէ ինծի համար լաւ է որ երթամ, որովհետեւ եթէ չերթամ, Մխիթարիչը ձեզի մօտ պիտի չգայ, բայց եթէ երթամ, զայն ձեզի պիտի ղրկեմ։ Եւ երբ ան գայ, պիտի յանդիմանէ աշխարհը մեղքի, արդարութեան եւ դատաստանի համար։ Մեղքի համար՝ որովհետեւ ինծի չեն հաւատար։ Արդարութեան համար՝ որովհետեւ ես առ Հայրս կ՚երթամ, եւ դուք զիս այլեւս պիտի չտեսնէք։ Դատաստանի համար՝ որովհետեւ այս աշխարհին իշխանը դատապարտուած է։

Դեռ շատ բաներ ունիմ ձեզի ըսելիք, բայց հիմա չէք կրնար տանիլ զանոնք։ Երբ ան՝ Ճշմարտութեան Հոգին գայ, ձեզ պիտի առաջնորդէ ամէն ճշմարտութեան մէջ, որովհետեւ ինքնիրմէ պիտի չխօսի, այլ ինչ որ լսէ, զայն պիտի խօսի, եւ գալիքները ձեզի պիտի յայտնէ։ Ան զիս պիտի փառաւորէ, որովհետեւ իմէն պիտի առնէ եւ ձեզի պիտի յայտնէ։ Ամէն ինչ, որ Հայրը ունի, ինծինն է։ Ասոր համար ըսի, թէ իմէն պիտի առնէ եւ ձեզի պիտի յայտնէ։

Մի քանի վայրկեան ետքը զիս պիտի չտեսնէք, եւ դարձեալ մի քանի վայրկեան ետքը զիս պիտի տեսնէք, որովհետեւ Հօրը կ՚երթամ։

Աշակերտներէն ոմանք իրարու ըսին. Ի՞նչ է ասիկա որ մեզի կ՚ըսէ, թէ՝ Մի քանի վայրկեան ետքը զիս պիտի չտեսնէք, եւ դարձեալ մի քանի վայրկեան ետքը զիս պիտի տեսնէք, որովհետեւ Հօրը կ՚երթամ։ Ուրեմն ի՞նչ է ասիկա որ կ՚ըսէ, մի քանի վայրկեան ետքը։ Չենք գիտեր թէ ինչ կ՚ըսէ։ Յիսուս գիտցաւ, որ անոնք կ՚ուզէին զինք հարցնել, ուստի ըսաւ անոնց. Ձեր մէջ կը հարցնէք իրարու, որ ըսի, թէ մի քանի վայրկեան ետքը զիս պիտի չտեսնէք, եւ դարձեալ մի քանի վայրկեան ետքը զիս պիտի տեսնէք։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, որ դուք պիտի լացէք եւ պիտի սգաք, բայց աշխարհը պիտի ուրախանայ։ Դուք պիտի տրտմիք, բայց ձեր տրտմութիւնը պիտի դառնայ ուրախութիւն։

Կինը, երբ կ՚ունենայ ծնունդ տալու ժամանակը, տրտմութիւն կ՚ունենայ, որովհետեւ իր ժամը եկած է։ Բայց երբ մանուկը ծնած է, այլեւս չի յիշեր նեղութիւնը, ուրախութենէն, որ մարդ մը աշխարհ ծնած է։ Դուք ալ հիմա տրտմութիւն ունիք, բայց ես ձեզ պիտի տեսնեմ, եւ ձեր սիրտը պիտի ուրախանայ, եւ ձեր ուրախութիւնը ոեւէ մէկը չի կրնար ձեզմէ առնել։ Եւ այդ օրը ինծմէ ոչինչ պիտի հարցնէք։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, որ ինչ որ խնդրէք Հայրէն իմ անունովս, ան ձեզի պիտի տայ։ Մինչեւ հիմա ոչինչ խնդրեցիք իմ անունովս։ Խնդրեցէ՛ք եւ պիտի առնէք, որպէսզի ձեր ուրախութիւնը լրիւ ըլլայ։

Այս առակներով ձեզի հետ խօսեցայ։ Կու գայ ժամանակ մը, երբ այլեւս առակներով ձեզի հետ չպիտի խօսիմ, այլ բացայայտ պիտի յայտնեմ ձեզի Հօրը մասին։ Այդ օրը իմ անունովս պիտի խնդրէք, եւ չեմ ըսեր ձեզի, թէ ես պիտի աղաչեմ Հայրը ձեզի համար, որովհետեւ Հայրը ինքն ալ կը սիրէ ձեզ, որովհետեւ դուք զիս սիրեցիք եւ հաւատացիք, որ ես Աստուծմէ ելայ։ Հօրմէն ելայ եւ աշխարհ եկայ։ Դարձեալ աշխարհը կը թողում եւ Հօրը կ՚երթամ։

Աշակերտները ըսին անոր. Ահա հիմա բացայայտ կը խօսիս եւ առակ մը չես ըսեր։ Հիմա գիտենք, որ ամէն բան գիտես եւ պէտք չունիս որ մէկը քեզի հարցնէ։ Ասով կը հաւատանք, որ Աստուծմէ ելար։ Յիսուս պատասխանեց անոնց. Հիմա կը հաւատա՞ք։ Ահա ժամանակը կու գայ, եւ եկած է արդէն, որ պիտի ցրուիք, իւրաքանչիւրդ իր տունը, եւ զիս միայնակ պիտի թողուք։ Բայց միայնակ չեմ, որովհետեւ Հայրը ինծի հետ է։ Ասոնք ձեզի ըսի, որպէսզի ինծի մէջ խաղաղութիւն ունենաք։ Աշխարհի մէջ նեղութիւն պիտի ունենաք, բայց քաջալերեցէ՛ք, ես յաղթեցի աշխարհին։

Յիսուս այս խօսքերը խօսեցաւ, եւ աչքերը երկինք վերցնելով ըսաւ. Հայր, եկաւ ժամը։ Փառաւորէ քու Որդիդ, որպէսզի Որդին ալ քեզ փառաւորէ, որովհետեւ իշխանութիւն տուիր անոր բոլոր մարդոց վրայ, որպէսզի ան տայ յաւիտենական կեանք բոլոր անոնց, որ տուիր անոր։ Եւ յաւիտենական կեանքը ասիկա է, որ քեզ՝ միակ ճշմարիտ Աստուածը, եւ զոր ղրկեցիր՝ Յիսուս Քրիստոսը, ճանչնան։ Ես քեզ փառաւորեցի երկրի վրայ, գործը կատարելով, զոր տուիր ինծի, որ ընեմ։ Եւ հիմա դուն, Հայր, փառաւորէ զիս քու քովդ, այն փառքով, զոր քու քովդ ունէի նախքան աշխարհի ստեղծուիլը։

Յայտնեցի քու անունդ այն մարդոց, զորս աշխարհէն տուիր ինծի։ Քուկինները էին, եւ ինծի տուիր զանոնք, եւ քու խօսքդ պահեցին։ Հիմա գիտցան, որ ամէն բան, զոր տուիր ինծի, քեզմէ է։ Որովհետեւ խօսքերը, զորս տուիր ինծի, տուի անոնց, եւ անոնք ընդունեցին եւ ճշմարտապէս գիտցան, որ քեզմէ ելայ, եւ հաւատացին, որ դուն զիս ղրկեցիր։ Անոնց համար կ՚աղաչեմ։ Աշխարհին համար չեմ աղաչեր, այլ անոնց համար, որոնք տուիր ինծի, որովհետեւ քուկինները են։ Ամէն ինչ, որ ինծինն է, քուկինն է, եւ քուկինը՝ ինծինն է, եւ փառաւորուած եմ անոնց մէջ։ Այլեւս աշխարհի մէջ չեմ, բայց անոնք աշխարհի մէջ են, եւ ես քեզի կու գամ։ Սուրբ Հայր, պահէ՛ անոնք քու անունիդ մէջ, զոր տուիր ինծի, որպէսզի մէկ ըլլան, ինչպէս որ մենք։ Երբ անոնց հետ էի աշխարհի մէջ, պահեցի զանոնք քու անունիդ մէջ, զոր տուիր ինծի, եւ պահեցի զանոնք, եւ ոչ մէկը կորսուեցաւ անոնցմէ, բացի կորստեան որդիէն, որպէսզի Գրոց խօսքը կատարուի։ Հիմա քեզի կու գամ, եւ այս բաները կը խօսիմ աշխարհի մէջ, որպէսզի անոնք իմ ուրախութիւնս լրիւ ունենան իրենց մէջ։ Ես անոնց տուի քու խօսքդ, եւ աշխարհը զանոնք ատեց, որովհետեւ աշխարհէն չեն, ինչպէս որ ես աշխարհէն չեմ։ Չեմ աղաչեր, որ զանոնք աշխարհէն վերցնես, այլ որ զանոնք չարէն պահես։ Աշխարհէն չեն, ինչպէս որ ես աշխարհէն չեմ։ Սրբէ՛ զանոնք ճշմարտութեամբ, քու խօսքդ ճշմարտութիւն է։ Ինչպէս զիս աշխարհ ղրկեցիր, ես ալ զանոնք աշխարհ ղրկեցի։ Եւ անոնց համար ես ինծիս կը սրբեմ, որպէսզի անոնք ալ ճշմարտութեամբ սրբուած ըլլան։

Ոչ միայն անոնց համար կ՚աղաչեմ, այլ նաեւ անոնց համար, որոնք անոնց խօսքով պիտի հաւատան ինծի, որպէսզի բոլորը մէկ ըլլան, ինչպէս դուն, Հայր, ինծի մէջ ես, եւ ես քեզի մէջ, որպէսզի անոնք ալ մեզի մէջ ըլլան, որպէսզի աշխարհը հաւատայ, որ դուն զիս ղրկեցիր։ Եւ ես այն փառքը, զոր տուիր ինծի, տուի անոնց, որպէսզի մէկ ըլլան, ինչպէս որ մենք մէկ ենք։ Ես անոնց մէջ եմ, եւ դուն ինծի մէջ ես, որպէսզի կատարեալ միութեան մէջ ըլլան, եւ աշխարհը գիտնայ, որ դուն զիս ղրկեցիր, եւ զանոնք սիրեցիր, ինչպէս զիս սիրեցիր։

Հայր, կ՚ուզեմ որ անոնք ալ, զորս տուիր ինծի, ինծի հետ ըլլան այն տեղ, ուր որ ես եմ, որպէսզի տեսնեն իմ փառքս, զոր տուիր ինծի, որովհետեւ սիրեցիր զիս նախքան աշխարհի ստեղծուիլը։ Արդար Հայր, աշխարհը քեզ չճանչցաւ, բայց ես ճանչցայ զքեզ, եւ անոնք ալ գիտցան, որ դուն զիս ղրկեցիր։ Յայտնեցի քու անունդ անոնց, եւ պիտի յայտնեմ, որպէսզի զիս սիրեցիր սէրը անոնց մէջ ըլլայ, եւ ես անոնց մէջ։

Յիսուս այս խօսքերը ըսելէ ետքը, իր աշակերտներուն հետ ելաւ անդին Կեդրոնի կողմը, ուր պարտէզ մը կար, եւ անոնց մէջ մտաւ։ Յուդա, որ զինք մատնող էր, ալ գիտէր այդ տեղը, որովհետեւ Յիսուս հաճախ հոն ժողվուեցաւ իր աշակերտներուն հետ։ Յուդա զինուորներու խումբ մը եւ քահանայապետներէն ու փարիսեցիներէն սպասաւորներ առնելով, հոն եկաւ ճրագներով, ջահերով եւ զէնքերով։ Յիսուս, որ գիտէր անոր վրայ եկող ամէն բան, առաջ անցաւ եւ ըսաւ անոնց. Զո՞ւր կը փնտռէք։ Պատասխանեցին անոր. Յիսուս Նազովրեցին։ Յիսուս ըսաւ անոնց. Ես եմ։ Յուդա, որ զինք մատնող էր, անոնց հետ կայնած էր։ Երբ ըսաւ անոնց. Ես եմ, ետ դարձան եւ գետին ինկան։ Դարձեալ հարցուց անոնց. Զո՞ւր կը փնտռէք։ Անոնք ալ ըսին. Յիսուս Նազովրեցին։ Յիսուս պատասխանեց. Ես ձեզի ըսի, թէ ես եմ։ Եթէ ուրեմն զիս կը փնտռէք, թող ասոնք երթան։ Որպէսզի կատարուի խօսքը, զոր ըսաւ, թէ՝ Ինծմէ տուածներէս ոչ մէկը կորսնցուցի։ Սիմոն Պետրոս, որ սուր մը ունէր, զայն քաշեց, եւ հարուածեց քահանայապետին ծառան եւ անոր աջ ականջը կտրեց։ Ծառային անունը Մաղքոս էր։ Յիսուս ըսաւ Պետրոսի. Սուրդ պատեանը դիր։ Չե՞մ խմեր այն բաժակը, զոր Հայրս ինծի տուաւ։

Զօրքը, հազարապետը եւ հրեաներու սպասաւորները բռնեցին Յիսուսը եւ կապեցին զայն։ Առաջ տարին զայն Անանիայի մօտ, որովհետեւ Կայիափայի կինը, որ այդ տարուան քահանայապետն էր, Անանիայի աներն էր։ Կայիափան էր, որ հրեաներուն խորհուրդ տուեր էր, թէ ժողովուրդին համար լաւ է, որ մէկ մարդ մեռնի։

Սիմոն Պետրոս եւ ուրիշ աշակերտ մը կը հետեւէին Յիսուսի։ Այդ աշակերտը քահանայապետին ծանօթ էր, եւ Յիսուսի հետ քահանայապետին պալատը մտաւ։ Պետրոս դուրսը դռան մօտ կեցաւ։ Ուրեմն միւս աշակերտը, որ քահանայապետին ծանօթ էր, դուրս ելաւ եւ դռնապանուհիին խօսեցաւ, եւ Պետրոսը ներս առաւ։ Դռնապանուհի աղջիկը ըսաւ Պետրոսի. Դո՞ւն ալ այդ մարդուն աշակերտներէն չե՞ս։ Ան ըսաւ. Չեմ։ Ծառաները եւ սպասաւորները ածուխի կրակ վառած էին, որովհետեւ ցուրտ էր, եւ կը տաքնային։ Պետրոս ալ անոնց հետ կեցած էր եւ կը տաքնար։

Քահանայապետը հարցուց Յիսուսին իր աշակերտներուն եւ իր վարդապետութեան մասին։ Յիսուս պատասխանեց անոր. Ես աշխարհին առջեւ բացայայտ խօսեցայ։ Միշտ ժողովարանին եւ տաճարին մէջ սորվեցուցի, ուր բոլոր հրեաները կը հաւաքուին, եւ գաղտնի բան մը չխօսեցայ։ Ինչո՞ւ ինծի կը հարցնես։ Հարցուր անոնց, որ լսեցին, թէ ինչ խօսեցայ անոնց։ Ահա անոնք գիտեն, թէ ես ինչ ըսի։ Երբ այս բաները ըսաւ, կողքի կեցած սպասաւորներէն մէկը, որ ապտակ մը տուաւ Յիսուսի, ըսաւ. Այդպէ՞ս կը պատասխանես քահանայապետին։ Յիսուս պատասխանեց անոր. Եթէ վատ խօսեցայ, վկայէ՛ վատին համար, իսկ եթէ լաւ, ինչո՞ւ համար զիս կը ծեծես։ Անանիա ղրկեց զայն կապուած Կայիափա քահանայապետին։

Սիմոն Պետրոս կեցած էր եւ կը տաքնար։ Ուրեմն ըսին անոր. Դո՞ւն ալ անոր աշակերտներէն չե՞ս։ Ան ուրացաւ եւ ըսաւ. Չեմ։ Քահանայապետին ծառաներէն մէկը, որ ազգական մըն էր այն մարդուն, որուն Պետրոս ականջը կտրեց, ըսաւ. Չէ՞ որ քեզ անոր հետ պարտէզին մէջ տեսայ։ Պետրոս դարձեալ ուրացաւ, եւ անմիջապէս աքաղաղը կանչեց։

Յիսուսը Կայիափայի քովէն տարին դատավարութեան սրահը։ Առտու կանուխ էր։ Անոնք սրահին մէջ չմտան, որպէսզի չպղծուին եւ զատկական ընթրիքը ուտել կարենան։ Ուրեմն Պիղատոս անոնց քով ելաւ դուրս եւ ըսաւ. Ի՞նչ մեղադրանք կը բերէք այս մարդուն դէմ։ Պատասխանեցին եւ ըսին անոր. Եթէ չարագործ մը չըլլար, քեզի չէինք յանձներ զայն։ Պիղատոս ըսաւ անոնց. Դուք զայն առէ՛ք եւ ձեր Օրէնքին համեմատ դատեցէ՛ք զայն։ Հրեաները ըսին անոր. Մեզի չի վայլեր մարդ սպաննել։ Այսպէս կատարուեցաւ Յիսուսի խօսքը, զոր ըսաւ, նշանակելով թէ ինչ մահով պիտի մեռնէր։

Պիղատոս դարձեալ սրահին մէջ մտաւ, կանչեց Յիսուսը եւ ըսաւ անոր. Դո՞ւն հրեաներուն թագաւորն ես։ Յիսուս պատասխանեց. Ինքնիրմէդ կ՚ըսես այս խօսքը, թէ ուրիշներ ըսին քեզի իմ մասիս։ Պիղատոս պատասխանեց. Հրեա՞ եմ ես։ Քու ազգդ եւ քահանայապետները քեզ ինծի մատնեցին։ Ի՞նչ ըրիր։ Յիսուս պատասխանեց. Իմ թագաւորութիւնս այս աշխարհէն չէ։ Եթէ այս աշխարհէն ըլլար իմ թագաւորութիւնս, իմ ծառաներս պիտի մաքառէին, որպէսզի հրեաներուն չմատնուիմ։ Բայց իմ թագաւորութիւնս հոսկից չէ։ Պիղատոս ըսաւ անոր. Ուրեմն թագաւո՞ր ես դուն։ Յիսուս պատասխանեց. Դուն կ՚ըսես, որ թագաւոր եմ։ Ես ասոր համար ծնայ եւ ասոր համար աշխարհ եկայ, որպէսզի ճշմարտութեան վկայութիւն տամ։ Ով որ ճշմարտութենէն է, իմ ձայնս կը լսէ։ Պիղատոս ըսաւ անոր. Ի՞նչ է ճշմարտութիւնը։

Այս ըսելէ ետքը դարձեալ հրեաներուն մօտ ելաւ դուրս եւ ըսաւ անոնց. Ես ոչ մէկ յանցանք կը գտնեմ անոր մէջ։ Բայց ձեր սովորութիւնն է, որ ձեզի համար մէկը ազատ արձակեմ զատկին։ Ուրեմն կ՚ուզէ՞ք, որ հրեաներուն թագաւորը ձեզի համար ազատ արձակեմ։ Անոնք ալ գոռացին եւ ըսին. Ո՛չ զայն, այլ Բարաբբան։ Բարաբբան աւազակ մըն էր։

Պիղատոս ուրեմն Յիսուսը առաւ եւ խոշտանգեց։ Զինուորները փուշերէ պսակ մը հիւսեցին եւ գլխուն դրին, եւ ծիրանի պատմուճան մը հագցուցին անոր։ Ետքը մօտեցան անոր եւ կ՚ըսէին. Ողջո՛յն, հրեաներուն թագաւո՛ր։ Եւ ապտակներ տուին անոր։ Պիղատոս դարձեալ դուրս ելաւ եւ ըսաւ անոնց. Ահա զայն ձեզի դուրս կը հանեմ, որպէսզի գիտնաք, որ ես ոչ մէկ յանցանք կը գտնեմ անոր մէջ։ Յիսուս դուրս ելաւ, փուշերէ պսակը եւ ծիրանի պատմուճանը հագած։ Պիղատոս ըսաւ անոնց. Ահա՛ մարդը։ Երբ քահանայապետները եւ սպասաւորները զայն տեսան, գոռացին եւ ըսին. Խաչի՛ր զայն, խաչի՛ր զայն։ Պիղատոս ըսաւ անոնց. Դուք զայն առէ՛ք եւ խաչեցէ՛ք, որովհետեւ ես ոչ մէկ յանցանք կը գտնեմ անոր մէջ։ Հրեաները պատասխանեցին անոր. Մենք Օրէնք ունինք, եւ Օրէնքին համեմատ պէտք է մեռնի, որովհետեւ Աստուծոյ Որդին ինքզինքը ըրաւ։

Երբ Պիղատոս այս խօսքը լսեց, աւելի վախցաւ։ Դարձեալ ներս մտաւ սրահին մէջ եւ Յիսուսին ըսաւ. Դո՞ւն որտեղացի ես։ Յիսուս պատասխան չտուաւ անոր։ Պիղատոս ըսաւ անոր. Ինծի չե՞ս խօսիր։ Չգիտե՞ս, որ իշխանութիւն ունիմ քեզ խաչելու եւ իշխանութիւն ունիմ քեզ ազատ արձակելու։ Յիսուս պատասխանեց. Վերէն քեզի չտրուած ըլլար ինծի դէմ ոեւէ իշխանութիւն։ Ասոր համար՝ որ ինծի մատնեց քեզ, աւելի մեծ մեղք ունի։ Այս խօսքերէն ետքը Պիղատոս կ՚ուզէր զայն ազատ արձակել, բայց հրեաները գոռացին եւ ըսին. Եթէ զայն ազատ արձակես, Կայսեր բարեկամը չես։ Ամէն ոք, որ իրեն թագաւոր կ՚ընէ, Կայսեր հակառակ կը խօսի։

Պիղատոս, երբ այս խօսքերը լսեց, դուրս հանեց Յիսուսը եւ նստեցուց դատաստանի աթոռին վրայ, Գաբաթա կոչուած տեղը, եբրայերէն՝ Գաղգաթա։ Զատկին պատրաստութեան օրն էր, ժամը մօտաւորապէս վեցն էր։ Պիղատոս ըսաւ հրեաներուն. Ահա՛ ձեր թագաւորը։ Անոնք ալ գոռացին. Վերցո՛ւր, վերցո՛ւր, խաչի՛ր զայն։ Պիղատոս ըսաւ անոնց. Ձեր թագաւորը խաչե՞մ։ Քահանայապետները պատասխանեցին. Մենք կայսրէն զատ թագաւոր չունինք։ Ուրեմն Պիղատոս Յիսուսը յանձնեց անոնց, որպէսզի խաչուի։

Զինուորները Յիսուսը առին տարին։ Ինքն իր խաչը կրելով ելաւ դուրս քաղաքէն, եբրայերէն՝ Գողգոթա կոչուած տեղը։ Հոն խաչեցին զայն, եւ անոր հետ երկու ուրիշներ, մէկ կողմէն մէկը, միւս կողմէն ալ միւսը, իսկ մէջտեղը՝ Յիսուսը։ Պիղատոս գրութիւն մը գրեց եւ խաչին վրայ դրաւ։ Գրուած էր. Յիսուս Նազովրեցի, հրեաներուն թագաւոր։ Այս գրութիւնը շատ հրեաներ կարդացին, որովհետեւ Յիսուս խաչուած տեղը քաղաքին մօտ էր, եւ գրութիւնը եբրայերէն, յունարէն եւ լատիներէն լեզուներով գրուած էր։ Հրեաներուն քահանայապետները Պիղատոսին ըսին. Մի՛ գրեր, թէ՝ Հրեաներուն թագաւորը, այլ թէ՝ Ինք ըսաւ, թէ՝ Հրեաներուն թագաւորն եմ։ Պիղատոս պատասխանեց. Ինչ որ գրեցի, գրեցի։

Զինուորները, երբ Յիսուսը խաչեցին, առին անոր հագուստները եւ չորս մասի բաժնեցին, ամէն զինուորի մէկ մաս, նաեւ պատմուճանը։ Պատմուճանը կարուած չէր, այլ վերէն մինչեւ վար միայն մէկ կտոր էր։ Ուրեմն իրարու ըսին. Չպատռենք զայն, այլ վիճակ նետենք անոր համար, թէ որո՞ւն պիտի ըլլայ։ Այսպէս կատարուեցաւ Գրոց խօսքը, որ կ՚ըսէ. Հագուստներս իրենց մէջ բաժնեցին, եւ պատմուճանիս համար վիճակ նետեցին։ Զինուորները այսպէս ըրին։

Յիսուսի խաչին քով կեցած էին անոր մայրը, մօրաքոյրը, Կղոպասի կինը Մարիամ եւ Մարիամ Մագդաղենացին։ Յիսուս տեսաւ իր մայրը եւ անոր քով կեցած աշակերտը, զոր կը սիրէր, եւ ըսաւ իր մօրը. Կի՛ն, ահա՛ քու որդիդ։ Ետքը ըսաւ աշակերտին. Ահա՛ քու մայրդ։ Եւ այդ ժամէն ի վեր աշակերտը զայն առաւ իր տունը։

Ասկէ ետքը Յիսուս գիտնալով, որ ամէն բան արդէն կատարուած է, որպէսզի Գրոց խօսքը կատարուի, ըսաւ. Ծարաւի եմ։ Հոն քացախով լեցուն անօթ մը կար։ Ուրեմն սպունգ մը քացախով լեցուցին, եզովպի ոստի մը վրան դրին եւ բերանը մօտեցուցին։ Երբ Յիսուս քացախը առաւ, ըսաւ. Լրացաւ։ Գլուխը կախեց եւ հոգին աւանդեց։

Հրեաները, որովհետեւ պատրաստութեան օր էր, որպէսզի մարմինները չմնան խաչին վրայ շաբաթ օրը, (որովհետեւ այդ շաբաթ օրը մեծ օր էր), խնդրեցին Պիղատոսէն, որ անոնց ոտքերը կոտրեն եւ վերցնեն զանոնք։ Ուրեմն զինուորները եկան եւ առ

Ամեն տարի մայիսի 25-ին Հայաստանի ժողովուրդը տոնում է Հայաստանի Առաջին հանրապետության հռչակման տարեդարձը։ Այդ օրը հայ ժողովուրդը հիշում է իր պատմության ամենափառավոր էջերից մեկը, երբ 1918 թ. մայիսի 28-ին Հայաստանի ազգային խորհուրդը Թիֆլիսում հռչակեց Հայաստանի անկախությունը։ Հայ ժողովուրդը վերականգնեց իր պետականությունը, որը կորցրել էր դեռևս 1375 թ.։

Հայաստանի առաջին հանրապետությունը գոյատևեց ընդամենը 2 տարի 3 ամիս։ Այդ կարճ ժամանակամիջոցում նա կատարեց մեծ աշխատանք ազգային տնտեսության, մշակույթի և կրթության զարգացման ուղղությամբ։ Հանրապետության տարածքը հասավ 70 հազար քառակուսի կիլոմետրի, իսկ բնակչությունը՝ 2 միլիոն մարդու։ Հանրապետությունը ճանաչվեց 21 պետության կողմից։

Հայաստանի առաջին հանրապետության կառավարությունը ձեռնամուխ եղավ ազգային բանակի կազմակերպմանը, որը հնարավորություն տվեց ետ մղելու թուրքական զավթիչների հարձակումները։ Ստեղծվեցին նոր դպրոցներ, հիմնադրվեց Երևանի համալսարանը, զարգացավ գրականությունն ու արվեստը։ Հանրապետության տարիներին կատարվեցին նաև հողային և ֆինանսական բարեփոխումներ։

Սակայն հայ ժողովրդի ազատության և անկախության ձգտումները դաժանորեն ճնշվեցին։ 1920 թ. նոյեմբերին Հայաստանի Առաջին հանրապետությունը ոչնչացվեց խորհրդային Ռուսաստանի կողմից։ Հայ ժողովուրդը կորցրեց իր անկախությունը, և Հայաստանը դարձավ Խորհրդային Միության մաս։

Սակայն հայ ժողովուրդը երբեք չհաշտվեց իր ստրկական վիճակի հետ։ Ամբողջ խորհրդային տարիների ընթացքում հայ ժողովուրդը պահպանեց իր ազգային ինքնությունը, լեզուն, մշակույթը և ավանդույթները։ Հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի խորհրդանիշը դարձավ Մեծ Եղեռնի զոհերի հուշարձանը Երևանում, որի մոտ ամեն տարի հազարավոր մարդիկ են գալիս հարգանքի տուրք մատուցելու։

Հայաստանի Առաջին հանրապետության տարիները հայ ժողովրդի պատմության մեջ մնացին որպես ազատության, անկախության և ազգային վերածննդի խորհրդանիշ։ Այդ տարիների ձեռքբերումները և դասերը մեծ նշանակություն ունեցան հետագա պայքարի համար։

Այսօր Հայաստանի Հանրապետությունը, որը վերականգնվեց 1991 թ. սեպտեմբերի 21-ին, շարունակում է այդ պատմական ավանդույթները։ Հանրապետությունը ձգտում է ամրապնդել իր անկախությունը, զարգացնել ժողովրդավարությունը և ապահովել իր քաղաքացիների բարեկեցությունը։ Հայաստանի Հանրապետությունը ակտիվ մասնակցություն է ունենում միջազգային կազմակերպությունների աշխատանքներին, ինչպիսիք են ՄԱԿ-ը, ԵԱՀԿ-ն, Եվրոպայի խորհուրդը և այլն։

Հայաստանի Հանրապետությունը ունի զարգացման մեծ ներուժ։ Հարուստ բնական ռեսուրսներ, հանքային հարստություններ, գյուղատնտեսական հնարավորություններ, ինչպես նաև հարուստ մշակութային ժառանգություն։ Հանրապետությունը ձգտում է զարգացնել տեղեկատվական տեխնոլոգիաները, էներգետիկան, տուրիզմը և այլ ոլորտներ, որոնք կարող են նպաստել տնտեսական աճին և բարեկեցության բարձրացմանը։

Հայաստանի Հանրապետությունը ունի նաև մեծ մարդկային ներուժ։ Հայ ժողովուրդը հայտնի է իր աշխատասիրությամբ, ստեղծագործական կարողություններով և ձեռներեցությամբ։ Հայաստանի Հանրապետությունը ձգտում է ստեղծել այնպիսի պայմաններ, որոնք կնպաստեն այդ ներուժի իրացմանը և կապահովեն երիտասարդության զարգացում

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ ՄԱՐՏԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Պետական համաժողովի մարտավարական հայաստանի մասին հարցերի քննարկումը շարունակվում է։ Նախագահում է Ա. Կ. Նալբանդյանը։ Ելույթ է ունենում Ռ. Ս. Ֆ. Ս. Ռ. Ա. Ա. Ա

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆԵՐԻ ՀՅՈՒՐԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԶՕՐԱՔԱՐԸ

Երիտասարդ ընթերցողներ, — ծերունին դարձավ նրանց, — ես ձեզ կպատմեմ հայկական զորագնդի մասին, որի մեջ ես ծառայել եմ երկար տարիներ, եւ որի հրամանատարն էի ես ինքս։ Ես ձեզ կպատմեմ այդ զորագնդի մասին, որովհետեւ ես ուզում եմ, որ դուք իմանաք, թե ինչպիսի հերոսներ են եղել ձեր նախնիները, եւ որ դուք էլ պարտավոր եք նրանց նման լինել։ Ես ուզում եմ, որ դուք հպարտանաք ձեր ազգով, ձեր հայրենիքով, ձեր նախնիներով, եւ ձեր մեջ ոգեւորություն զգաք։ Ես ուզում եմ, որ դուք ձեզ հայ զգաք, որ հայ լինելը ամոթ չհամարեք, ինչպես շատ հայեր են անում, որ ամաչում են իրենց ազգանունից, իրենց լեզվից, իրենց սովորություններից, իրենց հագուստից, իրենց ծագումից։ Ես ուզում եմ, որ դուք ձեզ հայ զգաք, որ հայ լինելը ամոթ չհամարեք, ինչպես շատ հայեր են անում, որ ամաչում են իրենց ազգանունից, իրենց լեզվից, իրենց սովորություններից, իրենց հագուստից, իրենց ծագումից։

Ես ուզում եմ, որ դուք ձեզ հայ զգաք, որ հայ լինելը ամոթ չհամարեք, ինչպես շատ հայեր են անում, որ ամաչում են իրենց ազգանունից, իրենց լեզվից, իրենց սովորություններից, իրենց հագուստից, իրենց ծագումից։ Ես ուզում եմ, որ դուք ձեզ հայ զգաք, որ հայ լինելը ամոթ չհամարեք, ինչպես շատ հայեր են անում, որ ամաչում են իրենց ազգանունից, իրենց լեզվից, իրենց սովորություններից, իրենց հագուստից, իրենց ծագումից։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ԿՏԱԿԱՐՄԱԲԱՐ

Ընկերության գործունեության վերջին հաշվետվությունը

Ընդհանուր ժողովը կայացել է 1898 թ. մարտի 1-ին։ Ներկա են եղել 1,424,000 ֆր. արժողի 300,000 բաժնետերեր։

1898 թ. հունվարի 1-ին ընկերության ակտիվն ու պասիվը հետեւյալն են եղել.

Ակտիվ	14,400,000 ֆր.
Պասիվ	1,424,000 »
Մնացորդ	1897 թ.

1898 թ. հունվարի 1-ին մարդկային ուժերի հաշվառումը հետեւյալ պատկերն է ներկայացնում.

Ընդհանուր թիվը	4,513,160,943
Տղամարդիկ	1,843,000
Կանայք	2,670,160,943